

Handling 2023 nr 83

Motion av Rasmus Ragnarsson (SD) om att stärka arbetet med fornlämningsvården

Kulturpolitikens främsta syfte är att stärka intresset för och sprida kunskap om den lokala kulturen och historien. Med Göteborgs långa och händelserika historia borde detta inte vara ett problem. Området där Göteborg ligger har varit bebott i tusentals år och idag känner vi till tusentals lämningar som våra förfäder lämnat efter sig. Det kan röra sig om en milsten, gravhög eller till exempel stenrösen.

Dessa fornlämningar befinner sig däremot under ständiga hot. De hotas till följd av okunskap, skadegörelse, ovarsamhet och igenväxning. Våra fornlämningar och vårt gemensamma kulturarv behöver mer tillsyn och mer omsorg - inte mindre. Trots detta och de många programförklaringarna om att utveckla och tillgängliggöra kulturarvet för fler av våra medborgare spelar kulturarvet en undanskymd roll i stadens kulturpolitik. Vi ser stora behov av att ta ett helhetsgrepp kring frågan om stadens fornlämningar samt utveckla det system med fornlämningsfaddrar som redan finns.

Tillsyn och uppmärksamhet från människor i lokalsamhället som på frivillig basis sköter och övervakar fornlämningar är nog det bästa skyddet vi har för att främja ett levande kulturarv. Ett sätt att involvera människor och inte minst lokalbefolkningen i bevarandet och skyddandet av fornlämningar är införandet av "faddersystem". Detta har skett i ett flertal län och regioner i Sverige. Även i Göteborg finns det idag en möjlighet att ansöka om att bli "fornlämningsfadder" via stadsmuseet. Som fornlämningsfadder har du uppsikt över en eller flera fornlämningar. Det kan även inkludera tillsyn av fornminnet, rapportering av skadegörelse, att hålla det rent och att faddern klipper runt det för att det inte ska försvinna i vegetationen.

Idag finns det uppskattningsvis ett tjugotal faddrar som tillsammans bevakar cirka 50-tal fornlämningar, samtidigt som vi vet att det finns tusentals kända fornlämningar i Göteborgs kommun. Därmed är verksamheten oerhört begränsad i sitt omfång och skulle med fördel kunna utökas rätt rejält.

För att stärka arbetet med att bevara och synliggöra kulturarvet anser vi att ett bredare grepp behöver tas. Kommunen behöver, tillsammans med andra intressenter (däribland hembygdsföreningar), undersöka hur vi långsiktigt kan involvera fler människor i bevarandet, skötseln och tillgängliggörandet av kulturarvet i allmänhet men också fornlämningar i synnerhet. Givetvis ska det kunna erbjudas handledning i detta arbete.

Kulturarvet har förstås ett egenvärde men en bättre fornlämningsvård skulle också kunna få indirekta positiva effekter på turistnäringen. Bättre tillvaratagna, skyltade, tillgängliggjorda och marknadsförda fornlämningar skulle kunna öka turismen och antalet övernattningar i Göteborg. Näringslivet skulle med andra ord gynnas av en bättre fornlämningsvård.

En ytterligare fördel skulle vara friskvårdsaspekten. Normalt blir det inte tal om regelbundna ”fysiska övningar” men en försiktig renovering av sönderfallande gårdesgårdar är ett stort jobb, liksom röjning av stigar till och från fornlämningarna.

Avslutningsvis är det vår uppfattning att fler skulle vilja involveras i arbetet med att bevara och synliggöra stadens kulturarv om de bara gavs kunskapen och redskapen för att göra det. Att fler vill involvera sig tror vi blir en avgörande framgångsfaktor för att uppnå målsättningen i Göteborgs stads kulturprogram om att vi ska främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med berörda nämnder och andra intressenter ta fram en handlingsplan för att stärka arbetet med fornlämningsvården i kommunen.
2. Uppdraget skall även inkludera att undersöka förutsättningarna att utveckla det befintliga systemet med fornlämningsfaddrar.

Rasmus Ragnarsson (SD)